

ನೆರಳಿನ ಗೋಪುರ

ಅರೆ ಇದೇನಿದು? ಬಯಲಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಗೋಪುರಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿವೆಯಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಪಿರಮಿಡ್ ರಚನೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚಿತ್ರವು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು ಮಲೆನಾಡಿನ ತೋಟವೊಂದರಲ್ಲಿ. ಹೊಸದಾಗಿ ಅಡಿಕೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟಾಗ ಪಶ್ಚಿಮದ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಾಡುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ ತೋಟದ ರೈತರು ನೆರಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ತೋಟದ ಅಡಿಕೆ ಸೋಲೆಗಳನ್ನು ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಳೆನಾರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಲಂಬವಾಗಿ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೆರ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಅಡಿಕೆ ಗಿಡ ರಕ್ಷಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಡಿಕೆ ಸೋಲೆಯು ನೀರು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಆರ್ಧ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಈ ನೆರಳಿನ ಗೋಪುರ. ಉತ್ತರಕನ್ನಡದ ಯಲ್ಲಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೃಷಿಕರೊಬ್ಬರು (ಗಣಪತಿ ಹೆಗಡೆ ಹಾಸ್ತುರ) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಈ ನೆರಳಿನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೂ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

—ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಭಟ್ಟ ಕಣ್ಣೆಪಾಲ, ಯಲ್ಲಾಪುರ

ಕೌಶಲವಾಗಿ ಬದಲಾದ ಹಿಟ್ಟುಂಡೆ

ಹಿಟ್ಟುಂಡೆ ಎಂಬುದು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹುಲ್ಲು. ಈ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಂದು, ಒಣಗಿಸಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಕೌಶಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬುಟ್ಟಿ, ಪೊರಕೆ. ಇವು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಹಿಟ್ಟುಂಡೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹಣಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕೊಪ್ಪದ ಶಿವಮ್ಮ ಬೇರುಕೊಡಿಗೆ ಅವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೂ ಹೆಣೆದದ್ದೂ ಅವರೇ.

—ಅಶೋಕ ಬೇರುಕೊಡಿಗೆ, ಕೊಪ್ಪ

ಇಲಿ ಮೂತಿಯೂ, ಟೀಪಾಯಿಯೂ...

ಗಣಪತಿಯ ವಾಹನ ಮೂಷಿಕ. ಗಣಪನನ್ನು ಹೊರುವುದೊಂದೇ ಮೂಷಿಕನ ಕಾಯಕ ಅನ್ನುವ ಮಾತೊಂದಿದೆ. ಹಾಗಂತ ಈ ಮೂಷಿಕ ಅದಷ್ಟೇ ಕಾಯಕವನ್ನಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗ ಗಣಪನ ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಹೊರುತ್ತಾನೆ! ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತಾತಗುಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ನಾನಂದಾಶ್ರಮದವರು ಇಲಿಗೆ ಕೊಂಚ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಟೀಪಾಯಿಯ ಪ್ರತೀಕದಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಇಲಿ ಮೂತಿಯ ಟೀಪಾಯಿ. ಟೀಪಾಯಿಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯನ್ನು ಇಲಿಯಂತೆ ಕೆತ್ತಿರುವುದು ನೋಡಲು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ವ್ರತಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ಪರಿಕರ, ಫಲ ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರುವ ಈ ಮೂಷಿಕ, ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಾಗ ಮೂತಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡು ಬದಿಗೆ ಸರಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬಡಗಿಯ ಕೈಚಳಕಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಂತಿರುವ ಈ ಇಲಿಮೂತಿಯ 'ಮೂಷಿಕ ಟೀಪಾಯಿ' ನೋಡಲು ಆಕರ್ಷಕ.

—ವಾ. ಮುರಳೀಧರ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ

